

PISA-KANNING

PISA FYLLIR LÍTIÐ Í UNDIR- VÍSINGINI

Rógvi Thomsen, pedagogiskur ráðgevi, fýlist á, at Mentamálaráðið ikki alment setur navn á øll tey fakligu fyrvirningini, ið eiga at takast viðvíkjandi Pisakanningini. Kanningin lýkur heldur ikki alment galdandi hagfrøðisligar reglur. Tí er kanningin óbrúkilig, og tað hon kanska kann verða brúkt til, verður føroyska kanningin ikki brúkt til, heldur hann

Rannvá Skeel Johannesen er flokslærari hjá einum 9. flokki á Eysturskúlanum, tó ikki hesum, sum hon hevur í føroyskum. Fólaskúlin fær av at vita, tí vit klára okkum so illa í føroyskum, men Rannvá verjir borg: – Eg taki ikki Pisakanningina fyri fult, tí hon tekur ikki støði í okkara námsætlanum. Tey árin, eg havi verið lærari, síðani eg varð útbúgvinn í 2007, er nógv áhugavert hent í føroyska skúlanum, og haldi arbeiðið sum lærari vera spennandi, sigur hon

Myndir: Álvur Haraldsen

Ingolf S. Olsen

Føroyskir næmingar eru eftirbátar í øllum lærugreinum sambært Pisa-kanningunum, og hóast ein framgongd er at hóma í hesi seinastu kanningini í mun til hana í 2009, so sær so svart út, at millum annað formaðurin í Lærarfelagnum alment hevur kallað úrslitið eina katastrofu.

Men Rannvá Skeel Johannesen, føroysktlærari og flokslærari hjá einum 9. flokki á Eysturskúlanum, hevur ikki fingið andvekur av Pisakanningini. Og tað er ikki tí, at kanningin rósar lesiførleikum hjá føroysku 9. floks-næmingunum. Har eru vit – eins og í stóðfrøði og náttúruvísund – ringast av øllum norðurlondum, og serliga hjá dreingjunum stendur illa til sambært Pisa. Teirra lesiførleikastig er eitt heilt skúlaár aftanfyrir genturnar.

– Pisa fyllir ikki nógv hjá okkum, tí kanningin mátar hvørki førleikarnar, ella hvat næmingarnir hava fingið burtur úr, í mun til okkara námsætlanir. Tí fái eg ikki brúkt hasa kanningina til nakað í míni undirvísing, sigur Rannvá Skeel Johannesen.

Búskaparkanning

Hon heldur als ikki, at skúlar-

nir eiga at taka úrslitið av Pisakanningini fyri fult, tí kanningin er ikki ætlað teimum.

– Tað er OECD, sum er ein búskaparligur felagsskapur, ið stendur fyri Pisa-kanningunum. Tað eru 66 búskapur, ið kappast her, og ikki 66 skúlastáttir. Kanningin er ikki gjørd til skúlar at taka stóðu til, men til politikararnar. Tí liggur bólturin hjá teimum, um Pisa-úrslitið skal hava nakrar avleiðingar, og ikki hjá skúlunum, sigur Rannvá Skeel Johannesen.

Hon nevnið eina røð av móguligum orsökum til, at føroyskir næmingar ikki standa seg so væl í Pisakanningum, tá tað snýr seg um lesiførleikar.

Eitt nú eru flest øll teldu- og snildtelefonforrit á fremmandum máli, og í sjónvarpinum er bert tilfar til tey smæstu tekstið á føroyskum, ella hevur fingið føroyska talu.

– Tað sigur seg sjálv, at so nógvur ágangur á okkara mál, sum frammanundan er so ungt og tiskil veikt sum skriftmál, hevur negativa ávirkan á lesiførleikarnar. Teir eru eisini amboðið í øllum øðrum lærugreinum, sum tiskil eisini liða undir hesum.

– Afturat allari ávirkanini uttanfrá kemur so okkara

samfelagsligi hugburður til skúlastáttir. Føroyar eru eitt lítið land við einari stórarí hovuðsvinnu, og her líkjast vit nógv øðrum smáum samfeløgum við bert einum stórum vinnuvegi – tey klára seg heldur ikki so væl innan skúlastáttir. Áhugavert hevði verið, um næmingar okkara royndu eina danska Pisakanning. Her halda fakfólk, at pisaúrslitið tá móguliga hevði verið eini 30 prosent hægri. So týðningarmikið er, at vit raðfesta móðurmál okkara. Ein trupulleiki er ivaleyst, at næmingarnir duga ov illa móðurmálið, sigur Rannvá Skeel Johannesen.

Duga eins væl

Men niðurstøðan er ikki, at okkara 9. floks næmingar hava verri evni at læra enn teirra javnaldrar í londunum rundan um okkum.

– Tað er onki, sum bendir á, at føroyingar klára seg verri, tá teir fáa sær útbúgving eftir fólaskúlan. Tvørturímóti so gera føroyingar vart við seg bæði í vinnuhøpi, og tá tað kemur til hægri lestur,

staðfestir Rannvá Skeel Johannesen.

Hon heldur, at føroysku lærararnir skulu halda seg til sínar námsætlanir, og skúlararnir skulu lata tey tiltøkini, ið longu eru sett í verk at betra um lesiførleikarnar, sleppa at virka, heldur enn at stara seg blindan upp á Pisakanningar. Og um vit endiliga vilja gera Pisa-kanningar, so sæst tað, sum varð sett í verk eftir kanningina í 2006, ikki aftur við fullari megni fyrr enn í kanningini, sum verður í 2018.

– Vit fingið nýggjar námsætlanir, nýggjar próvtøkuhættir og ein nýggjan próvtalsstiga í fjør. Tað sær út til at rigga væl, og tað er í øllum førum í mun til hetta, vit skulu meta um og eftirmeta okkara undirvísing. Og so skulu vit krevja, at skúlin og útbúgvingin av okkara ungu verða sædd sum ein felags uppgáva hjá okkum øllum.

– Skúlastáttir verður samanumtikið ikki serliga høgt virkur í Føroyum. Øll tykjast vita alt um skúlan, men ongin kemur at spyrja

ella tosa við okkum um hann. Klára børn seg illa í skúlanum, eru fólk ógvuliga skjót at geva lærarunum og skúlanum skyldina. Her vil eg fegin verja borg, tí tað er ikki skúlin og lærararnir, ið einsamøll hava ábyrgdina fyri, at vit hava ein góðan skúla. Tað er ein samfelagslig uppgáva, sum vit øll skulu lyfta í felag, sigur Rannvá Skeel Johannesen og leggur afturat:

– Finnland klárar seg best í Pisa av norðurlondunum, og har hevur skúlastáttir altíð verið høgt virkur. Har hava lærarar høgán status og verða eisini brúktir sum politiskir ráðgevarar.

Ongin er framúr

Eysturskúla-lærarin heldur, at vit skulu halda fast um ein inkluderandi skúla – ein skúla, ið ikki býtir næmingar upp í serligar flokkar fyri tey, ið hava lætt við at læra, og tey, ið hava tørv á hjálpi í skúlanum. Men hon ivast kortini í, um skúlin á ávisum førum kanska er ov inkluderandi.

– Í Pisakanningini er ongin føroyskur framúr-næmingur. Tað sigur eitt sindur – eisini sjálv um, eg ikki taki kanningina í so stórum álvara. Vit hjálpa næmingum, ið eru bókliga illa fyri, men vit hava onki

sertilboð til tey í hinum endanum. Tað skuldu vit kanska havt. Vit kundu til dømis flokka lærugreinarnar í hástig, miðstig og grundstig, so øll kunnu fáa undirvísing og sleppa at virka á einum stigi, sum er í samsvar við teirra førleikar, sigur hon.

– Vit skulu í øllu førum vita, at við skúla er tað sum við ítrótti – fyri at verða ein elituskúlanæmingur krevst nógv arbeiði, bæði av næmingi og lærara. Og her er tað helst aftur okkara skúlahugburður ella kanska okkara fólkasál, ið er upp á spæl. Vit taka ikki okkum sjálvi í so stórum álvara, heldur ikki skúlan og Pisakanningarnar, sigur Rannvá Skeel Johannesen.

– Hetta hevur nakað við samleika okkara at gera og er ikki, tí vit ikki tíma ella vita. So er spurningurin sjálvandi, hví samleiki okkara er tann, ið hann er, og her haldi eg, at tað hevur nakað við okkara tjóðarlígu sjálvsfatan at gera, sigur hon.

Spurningurin er so, um vit framhaldandi skulu vera við í Pisa.

– Um vit halda Pisakanningarnar vera eftirfarandi, so er svarið ja. Um ikki, so er svarið nei, og eg haldi ikki, at kanningin er eftirfarandi, sigur Rannvá Skeel Johannesen.